



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

15. An quis teneatur eos solos operarios vocare, qui cum moderamine laboris possint operari sine fractione ieiunii? Et an quis sine peccato saltem veniali possit conducere operarios hoc pacto, ut eo ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Que hic est citauit in part. 1. tract. de ieiunio, resol. 14. etiam si sint robusta & valida, opus enim illis est cibo refici, non sua ipsarum tantum, sed fetus etiam nutriendi causa. Difficultas est, an in die ieiunij possint comedere carnes? & affirmatiuam sententiam docet Martinus Funes in specul. mor. part. 3. cap. 2. num. 3. & 6. ubi sic ait. Præceptum ieiunij continet triplicem obligationem, primò abstinendi à carnibus, & iis, quæ ex carnibus ortum habent, lacte, ouis, &c. secundò semel tantum in die comedendi: tertio sumendi cibum non citius, quàm paulo ante meridiem, & nutrices & grauidæ ab his tribus obligationibus ieiunij excusantur. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò, docet Ludouicus de San Iuan in summ. quest. de ieiunio art. 7. difficult. 6. appen. 3. ubi sic asserit. [Ha se de notar que la preñadas y las que crian no quedán escufadas de guardar la calidad de majares quaresmales, porque aunque tengan necesidad de mayor cantidad de majares no tienen necesidad de otra calidad dellos en caso que no se teniesse, refuteria de alli algun daño à los niños; porque en este caso se podrá facilmente dispensar con ellas.] Ita ille, & ante illum Villalobos in summa tom. 1. tract. 13. diffie. 4. num. 2. iuncto num. 20. & alij.

## RESOL. XII.

An femina grauida ad vincendas carnis tentationes teneatur ieiunare cum periculo prolis? Ex p. 1. tract. 9. Refol. 30.

§. 1. **H**ic casus curiosus est, & pauci de illo tractant. Affirmatiuam sententiam docet Ferdinand. in exam. Theol. moral. p. 4. cap. 12. §. 6. n. 1. ubi sic asserit: [Euentus occurrit memoriæ à nemine hæcenus agitur; dignus tamen notari, & explicari. Patitur mater graues concupiscentia tentationes, ad incontinentiam non solum prouocantes, sed potius cogentes; experimento didicit, nulla vi eas se superaturam, nisi ieiuniorum macie, & debilitatione; veruntamen apertè videt, prolem, aut perituram, aut notabile salutis detrimētum passuram, propter lactis, seu matris virium defectum. Quid igitur? debetne propriam salutem spiritualem, & continentiam anteferre prolis salutem corporali? Arbitror, posse, & debere, iuxta charitatis ordinem, qua docemur spiritualia corporalibus antepone, tum nostra, tum aliena: atque subsequuta mors, vel debilitas prolis, per accidens subsequetur.] Ita ille.

2. Contra quem nouissimè insurgit Homobonus de Bonis in exam. Eccles. p. 2. tract. 8. c. 7. q. 17. ubi ita ait: [Non est audiendus Fernandez, qui dicere ausus est, foeminam grauidam, quæ carnis stimulis ad incontinentiam lacessitibus virgetur, teneri, etiam cum prolis, vel fetus discrimine, & extinctione ieiunare, si existimat, se eos non nisi abstinentiæ macie, & debilitatione superaturam: nam, cum alia remedia, vt orationem, Sacramentorum frequentationem, pia consilia, & alia huiusmodi adhibere possit; non debet tantæ iacturæ ipsam prolem exponere.] Sic Homobonus, & ego.

## RESOL. XIII.

An Pater, aut Dominus teneantur compellere filios, & seruos ad seruanda ieiunia, qua frangere volunt? Ex part. 1. tract. 9. Ref. 28.

§. 1. **R**espondet affirmatiuè vir doctus Petrus de Ledesma in summ. tom. 1. tract. 27. cap. 2. concl. 6.

2. Sed negatiuam sententiam existimo sustinendam esse. Dico igitur, quòd patres, & domini teneantur monere, & curare, lege charitatis, vt subditi ieiunium seruent; non tamen teneantur illos compellere, aut cogere ad ieiunia seruanda: nam id durum nimis, & rigorosum esset: & ita docet Filiuc. tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 6. n. 91. & Vegha in sum. tom. 1. cap. 14. c. 27. [Lo qual (subdit ipse) se ha de entender, quando los tales hijos, criados, y seruos de su casa, y familia no ayunaren, aunque se lo mande el padre de la familia, antes buscaran à escodidas, o pidiendo a los estranos el almuerzo, y la cena, deuenles empero negar la cena, aunque digan, que es auaro.] Et ita etiam docuit Rodriq. in summ. tom. 1. cap. 23. concl. 4. n. 8. & Ortiz in sum. cap. 19. mand. 2. cap. 14.

3. Igitur in tali casu paterfamilias teneatur supradictos monere, & corrigere; non autem compellere, seu ex domo eicere: & post hæc scripta inueni hæc sententiam etiam docere Homobonum de Bonis in exam. Eccles. p. 2. tr. 8. cap. 7. q. 21. Comitolum in resp. mor. l. 4. q. 6. Azor. p. 1. lib. 7. cap. 37. q. 12. Natar. cap. 21. n. 26. Toler. lib. 6. cap. 5. & Reginald. in practi. tom. 1. l. 4. c. 11. num. 199. cum aliis.

## RESOL. XIV.

An Dominus compellendo Famulum in die ieiunij ad opus incompatible ratione laboris cum ieiunio, peccet mortaliter, si illud opus possit commode differri in alium diem?

Et an quis peccet saltem venialiter, qui operarios conducit, vt cauatores, agricultores, messoris, &c. cum pacto, & conditione vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. 6. Ref. 141.

§. 1. **R**espondet affirmatiuè Nauarrus in sum. c. 21. n. 27. Gabriel in 4. dist. 16. q. 3. art. 1. & alij. Ratio est, quia eis impediunt obseruationem præcepti, ad quam parati sunt. Idem etiam docet Richardus in 4. dist. 13. quest. 4. art. 3. Palud. ibid. art. 2. & alij.

2. Sed contrariam sententiam docet Sanchez in opus. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 9. n. 2. putat enim nec ipsos famulos, nec dominos peccare in hoc, etiam venialiter, quia ipsi famuli poruerunt licite locate operas suas ad inseruiendum, provt ipsis iniunctum fuerit, & ipsi domini possunt illos occupare in talibus laboribus, provt se obseruauerint, nec teneantur peccato obseruare, an sit dies ieiunij, licet sit illis consilendum, vt id obseruent quando sine vilo incommodo id potest fieri; sic docti iuniores. Hæc Sanchez, & ita Fagudez prac. 4. lib. 1. c. 8. num. 16. docet non peccare, neque venialiter, eos, qui operarios conducunt, vt cauatores, agricultores, messoris, &c. cum pacto & conditione vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent, quia operarij non teneantur ieiunare, ergo quamuis conductores prædicto pacto illis impediunt ieiunium, non impediunt implerionem præcepti. Secundò, quia minus laborant ieiunando, quàm non ieiunando, ergo ne damnum patiantur, licite possunt apponere tale pactum, & hoc alibi ego etiam docui.

## RESOL. XV.

An quis teneatur eos solos operarios vocare, qui cum moderamine laboris possunt operari sine fractione ieiunij?

Et an quis sine peccato saltem veniali possit conducere operarios hoc pacto, vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 13.

§. 1. Affirma

